

Vardas, Pavardė

Klasė _____

TEKSTO SUVOKIMO TESTAS

7 klasė

Bendrieji nurodymai

Šiame teste pateiktos dviejų tekstų skaitymo užduotys. Iš pradžių atidžiai perskaityk pirmąjį tekstą ir atsakyk į po juo pateiktus klausimus, po to perskaityk antrąjį tekstą ir atlik jo suvokimo užduotis.

Teste yra skirtingo tipo užduočių: vienos užduotys yra su pateiktais keliais galimais atsakymais, pažymėtais raidėmis, kitos užduotys reikalauja, kad savo atsakymą užrašytum pats.

Kiekvienai užduočiai su pateiktais keliais galimais atsakymais yra tik po vieną teisingą atsakymą. Atlikdamas tokio tipo užduotį, savo atsakymą pažymėk varnelė () šalia raidės esančiame kvadratėlyje. Kaip reikia žymėti, parodyta 1 pavyzdyje. Jei nuspręsi atsakymą pakeisti, perbrauk pirmąjį pasirinkimą ir pažymėk kitą atsakymą. Kaip reikia žymėti, parodyta 2 pavyzdyje.

1 pavyzdys

1. Koku ženklu tekste žymima klausiamoji intonacija?

A Klaustuku.

B Šauktuku.

C Daugtaškiu.

D Tašku.

2 pavyzdys

1. Koku ženklu tekste žymima klausiamoji intonacija?

A Klaustuku.

B Šauktuku.

C Daugtaškiu.

D Tašku.

Užduotims, kur pats turėsi užrašyti atsakymus, atlikti teste tam bus palikta vietos. Prie kiekvieno klausimo nurodyta, kiek taškų už atsakymą gali gauti. Laužtiniuose skliausteliuose palikta vieta vertintojui įrašyti savo vertinimą.

Šiam testui atlikti skiriama 90 minučių.

1 tekstas

Perskaityk tekstą ir atlik užduotis, pateiktas po tekstu

Jurgis Kunčinas

STIPRUS MATEMATIKOS TREJETAS IR ERICHAS MARIJA...

Prisiminus mano atkaklaus mokymosi metus, būtų galima nutapyti tikrai spalvingą pedagogų galeriją. Bet vėčiau pasiguosiu ir papasakosiu, kaip nuo šeštos klasės man nepaprastai sunkiai ėmė duotis matematikos mokslai. Stengiausi nuoširdžiai šiais mokslais domėtis, iš paskutiniųjų stengiausi – skaičiau garsiausių fizikų bei matematikų biografijas, visai lygindamas jas su savo paties gyvenimu. Viskas veltui!

Štai aš, aštuntokas, auginu „ežiuką“ ir, pakišęs po pažasčia oranžinį dirbtinės odos aplanką, ruošiusi į popietinę pamainą tėti mokslų. Neišspręsti algebros uždaviniai irgi glaudžiasi tame aplanke, o ką darysi, jei jiems netinka nė viena mano žinomų formulių? Pagal Pedagogų tarybos patvirtintą tvarkaraštį algebros pamoka šiandien trečioji, tad nusirašyti tuos niekingus uždavinius būtų gyvas juokas, bet jūs nepažįstat mūsų mokytojo! Šitas mokytojas – tai ir baisiausia! – žino visas slaptas mūsų vieteles, kur taip patogu nusirašinėti!

Bet aš nenoriu pasakyti apie šitą mokytoją nė vieno blogio žodžio! Priešingai – kas, jei ne jis, išmokė mane smūgiuoti kamuoliuką kairiniu smūgiu? Tik jis. Be to, sukdamas riebę dvejetą, mokytojas čia pat būtinai papasakodavo ką nors tokio juokingo, kad norom nenorom imdavai raitytis iš juoko ir beveik būdavai dėkingas už tokį dvejetą! Tikrai jokio piktumo tam mokytojui aš nejutau. Viską puikiausiai suprasdamas, jis nesuvokė tik vieno dalyko – kad visi tie uždaviniai ir lygtys man amžiams liks neįveikiama tvirtovė.

Stengiausi ar nesistengiau, o mano matematikos reikalai ėjo vis prastyn. Ypač jie subjuro po to, kai pažangioji Milda iš netolimos Maironio gatvės (spaudžiant komsorgui!)¹ atsisakė man duoti nusirašyti savo švariai ir tvarkingai išspręstus uždavinius.

Sykį smarkiai perpykęs spjoviau į visas matematikas, pasakiau Mildai, ką apie ją manau, ir stačia galva pasinėriau į humanitarinius mokslus, kurie man ir taip neblogai ėjo. Čia aš, žinoma, jau pasinaudojau ta plačiai žinoma tiesa, kad didžiama genijų stačiai nekentė matematikos ir kitų tikslųjų mokslų. Remdamasis jų biografijom, aš net ėmiau boikotuoti pamokas ir laisvalaikiu sudėjau keltą posmų apie akivaizdų gamtos grožį, mergaitišką neištikimybę (Mildos uždaviniai!), aprašiau ir vieną kitą patirtą reiškinių („Perkūnija žiemą“, „Kaip mus užklupo lietus“). Rašytojauti man taip patiko, jog per savaitę sukurpiau fantastinę apysaką „Kelionė į Saturno žiedą“. Bet visuomenė, užuot mane skatinusi ir žavėjusis mano kūryba, ėmė dar labiau mygti prie nekenčiamos matematikos.

Sykį, apniukusią gegužės dieną, ties stadiono kampu mane pasivijo gero, atviro veido vaikinai, Vygandas vardu. Jis mokėsi kaimyninėje mokykloje ir net trim klasėm aukščiau. Kai jis mane pasivijo, aš nedvejodamas išklojau jam savo vargus ir nesidrovėdamas paprašiau pagalbos. Jis, veiksmo vyras, žvilgtelėjo į savo rankinį laikrodėlį „Pobeda“², murmtelėjo, kad laiko nedaug, ir tarė:

– Greit trauk sąlygas, o aš diktuosiu sprendimus!

Abi lygtis kuo tvarkingiausiai persirašiau į sąsiuvinį. Ir labai gerai padariau: prie klasės durų jau stovėjo mokytojas ir kaip visuomet rinko namų darbus. Į mane jis, tiesa, nė nežvilgtelėjo – nesitikėjo tokio uolumo. Nenorėjo net imti iš manęs sąsiuvinėlio, pašaipiai taręs, kad tasai vis tiek tuščias kaip mano galva. Tada aš jam tiesiog jėga įgrūdau į glėbį savo uždavinius ir kai per savo pamoką jis juos gražino, tai mano sąsiuvinio jokio pažymio nebuvo – po uždaviniais puikavosi didelis klausiamasis ženklas, klaustukas, kitaip sakant.

¹ Komsorgas – Komjaunimo (komunistinio jaunimo) organizacijos vadovas. Ši organizacija veikė visose Sovietų Sąjungos, kuri tuo metu buvo okupavusi ir Lietuvą, mokyklose.

² Pobeda (rus.) – pergalė.

– Nežinau, kaip tamsta sprendei ir kas tamstai gelbėjo, – sunkiai alsuodamas pasakė mokytojas, – bet uždaviniai išspręsti visai kitokiu būdu, nei aš mokiau. Negaliu tamstos vertinti!

Nieko! Vygandas man ir toliau uoliai talkino! Beje, kad ir labai skubėdamas, Vygandas man daug ką paprastai ir žmoniškai paaiškino, o perrašęs aš tuos uždavinius beveik suprasdavau! Bent jau galėjau paaiškinti mokytojui, koku būdu juos sprendžiau. Pačiam pasidarydavo nesmagu: tai ir aš, vadinas, galiu! Kaip nemalonu... Juk didžiama muzikantų, rašytojų, dailininkų... Et! Mokytojas jau nebevadino manęs „tamsta“. Niekaip neatsistebėdamas tokiu mano progresu, jis dažniau kviesdavo mane „į areną“, tai yra prie lentos, versdavo tuos uždavinius spręsti viešai (jau tada!) ir komentuoti juos savais žodžiais. O tą aš visai neprastai dariau!

Kiekvieną kartą, išsprendus naują uždavinį, jis vis mažiau raukydavosi, vis rečiau tyčia svarstydavosi už šonų, vis rečiau įgeldavo man, kai paimdavau kreidą į kairę ranką (čia tau ne pingpongo raketė, brolau!), ir vis rečiau kartodavo:

– Kieno čia šuva gaiš, kad šitas išsprendžia!?

Tik vis tiek jutau, kad už storų mokytojo akinių slypi kažin koks negeras įtarimas. Jį ėmė siaubas – ketvirtyje³ man grėsė ketvertas!⁴

Atsivėlgdamas į mano kairiarankystę, mokytojas įtraukė mane į mokyklos pingpongo rinktinę, bet kiekviena proga, net gudrumu, stengėsi iškvosti, kaipgi aš, pripažintas matematikos asilas, pasiekiau tokią neregėtą ir, svarbiausia, sąmoningą pažangą? Juk jeigu ne šis protu nesuvokiamas kokybinis šuolis, jis privalėtų rašyti man penketus! Tik pora svarbių priežasčių esą neleidžia jam to daryti: pirmučiausia jis vis dėlto netikis, kad tuos uždavinius sprendžiu aš vienas, o antra, baisiai išsižeistų mūsų klasės matematikos favoritai!⁵ Ko gero, supyktų ir lietuvių kalbos, ir istorijos mokytojai, kurie mano bukume matematikai įžiūrėjo aiškų humanitaro pašaukimą.

Po to, kai mes, pingponginkai, sutriuškinom Mergalaukio ir Babininkų rinktinės, mudu su mokytoju jau galutinai „sulygom“ ketvertą, tapom vienas antru nepaprastai patenkinti ir aš jau pradėjau svajoti apie atostogas prie vėžingo Obelijos ežero, vieną itin gražią dieną, Vygandui baigiant spręsti bikvadratinę lygtį, už mūsų nugarų sušnarėjo tankios akacijos. Iš jų, ant gražaus pilvuko sukryžiuavęs rankas, išlindo ne kas kitas, o mano stalo teniso treneris ir matematikos mokytojas! Jis tiesiog duso, kretėjo iš juoko, paskui vargais negalais susivaldė:

– Oi duodat, vyrai!

Nieko nelaukiant aš buvau pastatytas prie lentos, klasės seniūnė man aiškiai padiktavo uždavinio sąlygas ir visų akivaizdoj tą bikvadratinę lygtį aš kaipmat išgvildenu! Be vargo, dūsavimo ir dantų griežimo... Tądien mokytojas net susigraudino ir parašė man pirmąjį penketą, bet dėl šventos ramybės, kaip ir buvo tartasi, ketvirtyje išvedė ketvertą, o metinis pažymys išėjo labai stiprus trejetas. Ne iškankintas, ne išmelstas, o stiprus trejetas!

Gal ir būčiau pamilęs matematiką, bet po svaigių vasaros atostogų ta pati Milda kažkur gavusi kone slapta davė man paskaityti Ericho Marijos Remarko „Tris draugas“.

Pradėjau skaityti – užmiršau ir valgi, ir miegą, ir, aišku, visas bikvadratinės lygtis! Net į pingpongo treniruotes kelis kartus per Erichą Mariją Remarką nenuėjau...

Bet prie matematikos mįslių nebegrižau. Pakankamai man jų uždavė Remarkas! Tiesa, Vygando pamokos nepraėjo veltui – stiprus trejetas man buvo garantuotas iki pat mokyklos baigimo. Ir net nežinau, kam už tai reikėjo dėkoti. Vygandui? Mokytojui? Mildai, davusiai „Tris draugas“? O gal pačiam Erichui Marijai?

Gal ir Erichui Marijai.

Jurgis Kunčinas. Baltųjų sūrių naktis. – Vilnius: Gimtasis žodis, 2006

³ Ketvirtis – dabartinėje mokykloje trimestras.

⁴ Tais laikais mokykloje buvo penkių balų vertinimo sistema. Penketas reiškė įvertinimą *puikiai ir labai gerai* (dabar 10–9 balai), ketvertas – *gerai* (8–6 balai), trejetas – *patenkinamai* (5–4), dvejetas – *nepatenkinamai* (3–1 balai).

⁵ *Favoritu* laikomas aukštesnio žmogaus numylėtinis arba varžybų dalyvis, turintis daugiausia šansų jas laimėti.

Klausimai ir užduotys

1. Kas yra pagrindinis šio pasakojimo veikėjas?

- A Kūrinio autorius.
- B 6 klasės mokinys.
- C 8 klasės mokinys.
- D Matematikos mokytojas.

1 taškas [.....]

2. Kokias problemas sprendžia šio pasakojimo veikėjai: mokinys ir matematikos mokytojas? Suformuluok jas klausimo forma.

Mokinys _____

Mokytojas _____

2 taškai [.....]

3. Kokias matematikos mokytojo būdo savybes atskleidžia jo veiksmai, poelgiai, bandant spręsti jam iškilusių problemą?

Įvardyk tris ryškiausias mokytojo savybes	Pagrįsk, remdamasis tekstu, iš kokių mokytojo veiksmų tos savybės išryškėja? (išrašyk citatą arba paaiškink savais žodžiais)
1 savybė	Veiksmai
2 savybė	Veiksmai
3 savybė	Veiksmai

6 taškai [.....]

4. Remdamasis tekstu, nurodyk, kokiais būdais mokinys stengėsi spręsti jam iškilusių problemą.

1 būdas _____

2 būdas _____

3 būdas _____

3 taškai [.....]

5. Kokius mokinio būdo bruožus atskleidžia jo veiksmai bandant spręsti iškilusių problemą? Įvardyk 2 būdo bruožus ir pagrįsk juos, remdamasis tekstu.

1 bruožas _____

2 bruožas _____

4 taškai [.....]

6. Kokie mokinio gebėjimai, polinkiai išryškėjo mokykloje? Nurodyk 2 gebėjimus ir juos pagrįsk remdamasis tekstu.

2 taškai [.....]

7. Kodėl mokytojo kvietimą prie lentos mokinys suvokia kaip kvietimą „į areną“?

2 taškai [.....]

8. Nurodyk, kokia kalbinės raiškos priemonė yra pasakymas kvieti „į areną“.

1 taškas [.....]

9. Kokio savo ankstesnio požiūrio į mokinį matematikos mokytojas buvo priverstas atsisakyti? Užpildyk lentelę.

9.1. Kokio požiūrio į mokinį mokytojas buvo priverstas atsisakyti?	
<hr/> <hr/>	
9.2. Rask tekste mokytojo kalbos pavyzdžių, kuriais jis išreiškė savo vertinimus.	
Kalbinės raiškos priemonės	Mokytojo vertinimai, skirti mokiniui (rask tekste nurodytas kalbinės raiškos priemones ir išrašyk)
Palyginimas	
Ironija	
Frazeologizmas	
9.3. Kaip Tu vertini tokius matematikos mokytojo žodžius? Įvardyk savo požiūrį ir paaiškink, kodėl taip manai.	
<hr/> <hr/>	

5 taškai [.....]

10. Pagrįsk, remdamasis tekstu, kad ir paties mokinio požiūris į savo matematinius gebėjimus pasikeitė. Suformuluok teiginį pagal pateiktą schemą.

Iš pradžių mokinys buvo įsitikinęs, kad jis _____
_____, tačiau vėliau buvo priverstas sau pripažinti,
kad _____.

2 taškai [.....]

11. Kodėl mokytojas, matydamas akivaizdžią mokinio pažangą, nerašo jam penketų? Įvardyk 2 mokytojo nurodytus argumentus.

1 argumentas _____

2 argumentas _____

2 taškai [.....]

12. Paaiškink, kodėl vis mokytojas vis dėlto pakeitė savo sprendimą: „Tądien mokytojas net susigraudino ir parašė man pirmąjį penketą...“?

1 taškas [.....]

13. Kuris matematikos mokytojo ir mokinio santykių epizodas yra kulminacinis? Pagrįsk, remdamasis tekstu.

2 taškai [.....]

14. Kodėl mokinys taip džiaugėsi stipriu trejetu?

1 taškas [.....]

15. Pagrįsk teiginį, kad vaizduojama matematikos mokytojo ir mokinio santykių istorija turi detektyvinio pasakojimo požymių. Nurodyk 3 detektyvo požymius, kuriuos atpažįsti šiame pasakojime, ir juos pagrįsk pasakojimo įvykiais.

1. _____

2. _____

3. _____

3 taškai [.....]

16. Paaiškink, kaip supranti šią mintį: „Bet prie matematikos mąslių nebegrįžau. Pakankamai man jų uždavė Remarkas!“.

2 taškai [.....]

17. Kokių stiliumi pasakojama ši istorija? Atsakymą pagrįsk, baigdamas sakinį.

A Pakiliai, nes _____

B Gaudžiai, nes _____

C Piktai pašiepiant, nes _____

D Humoristiškai, nes _____

2 taškai [.....]

2 tekstas

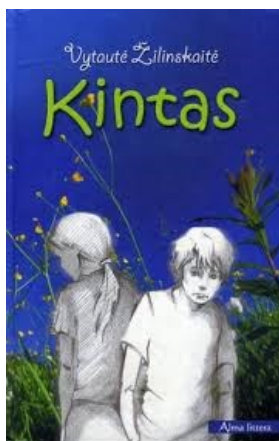
Perskaityk tekstą ir atlik užduotis, pateiktas po tekstu

Vytautė Žilinskaitė **O KILTI OI KAIP NELENGVA**

(Pasisakymas gavus Geriausios 2006 m. vaikų knygos ir
Vaikų literatūros premiją)

Taip jau išėjo, kad šią taurią karūną gavau per neklaužadą, rūkalių ir užkietėjusį melagį Kintą. Taip pat gerai žinau, jog tokie kaip Kintas mano knygos neskaitys – jeigu ką tokie ir paskaito, tai nebent *Hario Poterio* pradžia, ir to jiems per akis.

Ir vis dėlto esu dėkinga šiam neklaužadai ir kitiems kūrinių herojams, kad privertė mane darbą užbaigti. Kai, rodosi, priėjau aklavietę ir nė iš vietos, Kintas treptelės koja: „Ką, paliksi mane vieną su plėšria žiurke tamsioje landynėje, į kurią pati įstūmei?!“ Kai apimta nusivylimo griebisiuosi rašyti visai ką kita, Silvestrelis pažvelgs priekaištingomis akimis: „Ką, ar ne pati mus mokei: ką pradėjai, tą ir baik!“ O kai sumesiu rankraščius į gilų stalčių, atšokuos per virvutę Gilė: „Ką, nori, kad būčiau pamestinukė?“ taip jie stūmė, traukė, niūkino mane – ir išvežėm. Nes jie tapo tarsi tikrais mano vaikais – daugeliui rašytojų taip nutinka, ypač rašant didesnę kūrinį.

Taip pat daugelis rašytojų patvirtins, kad vaizduoti nedorėlį kur kas įdomiau ir lengviau nei doruolį. Pirmojo galvoje tik ir knibžda, kokią eibę iškrėtus, kaip išradingiau pamelavus, ypatingiau užvožus ir įspyrus – juo labiau kad šios srities vaizdelių ir patarimėlių knibždėte knibžda kur bepasisuksi. Tereikia pradėti – ir jau ritamasi žemyn, žemyn, kol, žiūrėk, sužioji bedugnė. Rodžiau Kintą, artėjantį prie šios pavojingos ribos. Tačiau jo, kaip ir daugelio nenaudėlių, širdyje slypėjo blausus langelis, kai atėjo mergaitė ir tą langelį pravėrė. Čia ir glūdi rašytojo pašaukimas: parodyti, kaip pro langelį ima skverbtis šviesos spinduliai ir kaip juos mėgina praryti tamsa. Taigi kiek daug priklauso berniukų likimai nuo mergaičių, nuo to, ar jos ritasi kartu žemyn, ar kelia aukštyn. O kilti oi kaip nelengva, nes dar niekada mūsų vaikų nesupo tiek tamsių pagundų, kurioms, žiūrėk, net ir jų tėvai kartais neatsispiria. Čia ir turėtų padėti knyga – sumaniai parinkta ir laiku įduota, kol jos neužgožė menkaverčiai pakaitalai iš virtualiosios virtuvės. Nes kuo labiau stulbinantys ir viliojantys technikos laimėjimai, tuo lauko gėlėle tampa nuostabesnė, paslaptingesnė – kaip ir gėrį teigianti knyga.

Rubinaitis, 2007, Nr. 7

Klausimai ir užduotys

1. Kokį pripažinimą pelnė V. Žilinskaitės kūryba?

1 taškas [.....]

2. Kokių kūrybinių sunkumų rašytoja patyrė kurdama „Kintą“? Nurodyk 2 sunkumus.

1 taškas [.....]

3. Kokias retorines priemones autorė vartoja kalbėdama apie savo santykį su kūriniių veikėjais? Užpildyk lentelę.

Išrašyk retorinės priemonės pavyzdį	Įvardyk, kokia tai retorinė priemonė	Paaškind, ko autorė ja siekia?

3 taškai [.....]

4. Ko rašytoja siekia vaizduodama teigiamų ir neigiamų veikėjų santykius?

2 taškai [.....]

5. Kokius antonimus autorė vartoja kalbėdama apie savo kūriniių veikėjus? Išrašykite dvi antonimų poras.

1. _____
2. _____

2 taškai [.....]

6. Paaškindite, kaip suprantate autorės mintį, kad berniukų likimai daug priklauso nuo mergaičių?

2 taškai [.....]

7. Ar pritariate šiai autorės minčiai? Savo požiūrį pagrįskite.

1 taškas [.....]

8. Kokia, autorės įsitikinimu, yra knygos paskirtis?

1 taškas [.....]

Klausimas, į kurį reikia atsakyti remiantis abiem skaitytai tekstais

Suformuluokite šiuos abu tekstus siejančią mintį.

2 taškai [.....]